

Nyhetsbrev

Seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR)

Vi er snart halvveis i 2015 og det er på tide å oppsummere de seks månedene som er gått siden sist nyhetsbrev. I dette nyhetsbrevet kan du lese om følgende saker:

1. Seksualundervisning
2. SNU – Seksualpolitisk Nettverk for Ungdom
3. Post-2015 prosessen
4. EuroNGOs
5. Besøk fra IPMs Leonard Solai
6. IAVI og HVAD
7. Årsmøtet
8. Besøk av IPPFs leder og vår palestinske søsterorganisasjon
9. Hilsen fra Sex og Politikks nye daglig leder

1. Seksualundervisning

For femte år på rad arrangerte Sex og Politikk seksualundervisningskampanjen Uke 6. I år var tema for kampanjen «Familie», med mål om å sette søkelys på det mangfoldet av familieformer som finnes. Familie kan være så mangt, og familie som begrep endrer seg med tid og sted.

Noe overraskende førte årets tema til mye mediedekning, og Sex og Politikk nådde til og med NRKs Dagsrevyen 3. februar! Innslaget kan ses [her](#) og en oversikt over øvrige medieoppslag kan ses [her](#).

Nytt for årets kampanje var at målgruppen ble utvidet og at inndelingen av grunn- og temamateriellet er endret. Nå leveres ett sett til 4.-7. trinn og ett til 8.-10. trinn. Totalt 920 skoler og 197 videregående skoler er påmeldt Uke 6 per 19. juni. For oversikt over påmeldte skoler, se [her](#).

I forbindelse med kampanjeuken arrangerte Sex og Politikk seksualundervisning og debatt på Høgskolen i Oslo og Akershus. Blant de inviterte var ungdomspolitikere, framtidige lærere, helsesøstre, jordmødre, vernepleiere og andre studenter. De fremmøtte fikk først seksualundervisning fra årets materiell, og etterpå ble det en god diskusjon om seksualundervisning i norske skoler i dag.

I høst startet regjeringen en idédugnad for å identifisere innovative løsninger for å nå FNs kommende bærekraftige utviklingsmål som omhandler helse og utdanning. Vi spilte inn Uke 6, som ble valgt ut som ett av 29 bidrag. - For å nå det ambisiøse målet om å utrydde all ekstrem fattigdom i verden innen 2030, må vi tenke nytt om helse og utdanning. Vi må finne nye løsninger, ny teknologi og nye måter å gjøre ting på. Dette er en global dugnad hvor Norge har de beste forutsetninger for å bidra, slik denne innovasjonsdugnaden viser, sa utenriksminister Børge Brende om initiativet.

I høst vil Sex og Politikk arrangere en erfaringskonferanse om seksualundervisning i Norge, i forkant av at det utarbeides en handlingsplan på feltet. Denne vil samle viktige innspill både fra aktører i Norge og fra våre naboland.

Seksualundervisning debatteres ofte og konklusjonen er ofte at seksualundervisningen i norske skoler i dag ikke er god nok. I Dagens Næringslivs magasin D2 kunne man fredag 12. juni lese en [lengre artikkel om seksualundervisning i Norge](#), hva den består av, hvorfor det er viktig og hvordan den kan bedres. Artikkelforfatterne omtaler seksualundervisning som gammeldags, at den kommer for sent og er preget av skremselspropaganda, og at det å undervise om seksualitet gjør lærerne flau. Uke 6 – som ble nevnt i artikkelen – er alt annet enn gammeldags! Og Sex og Politikk tilbyr materiell fra 4. klasse. Og vi driver absolutt ikke skremselspropaganda. Og tilbakemeldingen fra lærerne som har benyttet vårt materiell i seksualundervisningen forteller at det ikke har vært flaut, det har derimot bidratt til gode og engasjerte diskusjoner mellom lærer og elever, og også elevene seg imellom.

Sex og Politikk jobber også for økt satsing på seksualundervisning i land i Sør, og i den forbindelse er vi glade for at stortingsrepresentant Truls Wickholm fra Arbeiderpartiet tok opp nettopp dette tema i en interpellasjon til utenriksminister Børge Brende. Denne ble behandlet i Stortinget fredag 12. juni. Spørsmålet Truls stilte var hvorvidt Norges satsing på utdanning for utvikling vil inkludere omfattende seksualundervisning, som han mener er essensielt for å få bærekraft i satsingen. Jenter og kvinner som får denne kunnskapen, blir lenger i skolen, de får barn senere, de får færre barn, og de overfører også egne positive erfaringer til sine barn igjen.

Brende svarte blant annet følgende:

Norge har i en årrekke arbeidet for at helhetlig seksualundervisning skal være en del av læreplanene. Dette inngår også i oppfølgingen av stortingsmeldingen om «Utdanning for utvikling». Norge støtter seksualundervisning i en rekke land i Afrika gjennom sivilt samfunn og multilaterale organisasjoner. Vi fortsetter å fokusere på jenters helse og utdanning ettersom de to områdene er gjensidig påvirket av hverandre, og ettersom utdanning og god helse er nøkkelen til fattigdomsbekjempelse og økonomisk og sosial vekst.

Utenriksministeren tok også opp prosessen med utviklingen av de nye bærekraftige utviklingsmålene, hvor Norge har spilt inn seksualundervisning både under mål om utdanning og under mål om likestilling. Mål og delmål vil vedtas i FN i september under en egen UN Summit 25.-27. september.

Sex og Politikk mener det er viktig å fortsette dette arbeidet, tross motstand fra konservative krefter, og dersom man ikke får inkludert det i mål eller delmål, er det viktig å sørge for å opprettholde trykket for å forsøke å få seksualundervisning inn som en av indikatorene disse nye målene og delmålene skal måles gjennom. Indikatorene til de nye bærekraftige utviklingsmålene vil være klare innen mars 2016.

Vi vil også takke Truls Wickholm, utenriksminister Børge Brende, Marit Nybakk, Sylvi Graham og Karianne Tung som deltok i debatten. Hele diskusjonen kan leses [her](#).

2. SNU – Seksualpolitisk nettverk for ungdom

I fjor startet arbeidet med Sex og Politikk sin store ungdomssatsing: etableringen av ungdomsorganisasjon vår, SNU. Siden siste nyhetsbrev som ble sendt ut i desember har SNU gjort alt annet enn å ligge på latsiden:

YSAFE – IPPFs ungdomsnettverk

SNU-leder Sarah Borgen deltok på YSAFE sitt årsmøte i Belgia, hvor temaet var seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR) og bærekraftig utvikling. Dette temaet er spesielt relevant i år, med tanke på den kommende lanseringen av FN's nye bærekraftige utviklingsmål. Sarah deltok også på en konferanse i Moldova om unge ledere som arbeider med spørsmål relatert til befolkning og utvikling.

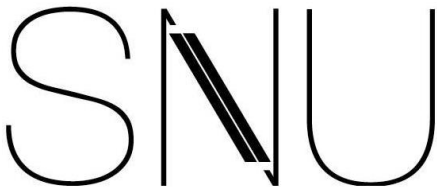

8. mars

8. mars er en dag som gir mulighet til å sette fokus på dagsaktuelle kamper som må tas for å sikre alle menneskers tilgang til SRHR. I årets markering marsjerte SNU bak parolen «Råderett over egen kropp – Stopp tvungen kastrering av transpersoner». Et viktig prinsipp i SNU's politiske arbeid er at alle mennesker har rett til å ta avgjørelser relatert til deres egne seksuelle og reproduktive liv. Seksuelle og reproduktive rettigheter er menneskerettigheter!

Logolansering

SNU-leder Sarah er ikke bare en rå SRHR-aktivist – hun har også noen designtriks opp ermet. Etter litt kokkelering presenterte hun et forslag til styret som ble mottatt ble trampeklapp:

Studietur til Sex og Samfund i Danmark

SNU-styremedlem Sunniva Marie Hustoft og SNU's prosjektkoordinator Nora Mehse dro på studietur til vår danske søsterorganisasjon, Sex og Samfund. Studieturen ga anledning til en grundig innføring i Sex og Samfund sitt arbeid for å engasjere frivillige, som har vært inspirerende for SNU's arbeid fremover.

Ungdomsundervisningen

«Ungdomsundervisningen» er et livssynsnytralt undervisningsopplegg for ungdommer i konfirmasjonsalder. SNU ble invitert inn til å holde et foredrag om seksualopplysning for ungdommene som deltok, med SNU-styremedlemmene Sunniva og Zaid Khalid i spissen. Og tilbakemeldingen fra ungdommene? «Veldig bra – men vi skulle ønske det hadde vart lenger!»

Debatt om ungdommers holdninger til voldtekt

En av de største suksessene SNU kan vise til er debatten de arrangerte om ungdommers holdninger til voldtekt. Hvilke myter finnes blant ungdom når det gjelder voldtekt? Og hvordan kan de knuses og erstattes med kunnskap? For å diskutere disse spørsmålene hadde SNU invitert Lisa Arntzen fra Dixi, Daniel Getz fra Reform, Kristin Thue fra Under Arbeid og Franco Betancur fra Røde Kors Ungdom. Debatten vekket også et sterkt engasjement blant de rundt hundre publikummerne som hadde møtt opp.

Hilsningstale på Skeiv Ungdoms landsmøte

SNU ble invitert til å holde hilsningstale på Skeiv Ungdom sitt landsmøte – noe de mer enn gjerne takket ja til. SNU-leder Sarahs hilsning la vekt på de felles kampområdene mellom de to organisasjonene og fruktbarheten av å skape en sterk allianse.

Hva skjer fremover?

Høsten er fullpakket med SNU-program for ungdommer som er engasjert i SRHR, blant annet deres første årsmøte, debatt, filmvisning og medlemsmøter. Følg med på SNU sin [Facebook-side](#) for å holde deg oppdatert.

Ungdommer som har lyst til å være med i SNU i kampen for å fremme ungdommers tilgang til SRHR kan kontakte SNU ved å sende en mail til post@snuorg.no for mer info.

3. Post-2015 prosessen

Med kun få måneder til de nye bærekraftige utviklingsmålene skal vedtas av FNs generalforsamling i en egen *UN Summit* 25.-27. september, går vi en travel sommer i møte.

Utkastet til mål og delmål, det såkalte «[zero draft](#)» er publisert. De foreslåtte 17 mål og 169 delmål som ble [foreslått av Open Working Group](#) i 2014 står fremdeles ved lag. Det gjenstår fremdeles to runder med forhandlinger, som vil finne sted i juni og juli.

På agendaen til disse møtene er noen av elementene som utkastet per dags dato ikke inkluderer:

- Teknisk dokumentasjon – for å sikre at delmål og indikatorer er så spesifikke som mulig, og selvsagt at de kan måles.
- Hvordan målene kan finansieres, bade kontretisering av mål 17, means of implementation og en egen finansieringskonferanse I juli (FfD)
- Accountability – ansvarliggjøring av ulike aktører i implementeringsfasen
- Status på medlemsstateres reservasjon til tekst i dokumentet
- Nasjonal implementering

Når mål og delmål er vedtatt i av FNs medlemsland i september, gjenstår fremdeles arbeidet med indikatorene. Dette er et viktig arbeid, da det er indikatorene verden vil måle frem mot 2030. I tillegg er det siste sjans for å få inn ønsket agenda, og for Sex og Politikk betyr det hele begrepet seksuell og reproduktiv helse og rettigheter – SRHR – og ikke kun de komponentene som er inkludert i forslag til mål og delmål; seksuell og reproduktiv helse og reproduktive rettigheter – SRH og RR. Vi vil også gjerne se at seksualundervisning inkluderes som en indikator, enten under foreslåtte mål om utdanning, likestilling eller helse.

Den tredje internasjonale konferansen om finansiering av utvikling, inkludert bærekraftsmålene - Financing for Development – avholdes i Addis Abeba, Etiopia, 13.-16. juli. I forkant holdes den tredje og siste såkalte «drafting session» 15.-19. juni, hvor dokumentet som skal vedtas i Addis Abeba forhåpentligvis ferdigstilles. Norge har en spesiell rolle i dette arbeidet siden Norge sammen med Guyana er blitt valgt til å lede dette konferansen. Formålet med prosessen Financing for Development (FfD) er å utvikle et rammeverk for finansiering og implementering utviklingsmålene av de nye bærekraftige utviklingsmålene. Mange norske frivillige organisasjoner inkludert Sex og Politikk følger derfor prosessen spesielt tett og vil delta i Addis.

Sex og Politikk jobber gjennom vår internasjonale paraplyorganisasjon International Planned Parenthood Federation (IPPF) og nettverket Countdown 2015 Europe for å sikre at Post 2015 bærekraftsmålene og FfD blir menneskesentrert og inkluderer fattigdomsbekjempelse, likestilling og menneskerettigheter som grunnleggende prinsipp og spesielt at en får inn delmål og indikatorer tilknyttet seksuell og reproduktiv helse. Vi vil også presisere at jenter og kvinner og sivilt samfunn må ha nøkkelroller i implementeringen. Jenter og kvinner må anerkjennes som utviklingsaktører og drivere av utvikling, og ikke bare ses ut ifra deres sårbarhet når det gjelder fattigdom, ulikhet, vold og diskriminering. Sivilt samfunn må høres, både på globalt og nasjonalt – og lokalt – nivå.

Sex og Politikk vil delta på møtet i Addis Abeba, som del av IPPFs delegasjon.

4. EuroNGOs

Registreringen er nå åpnet for den årlige EuroNGOs-konferansen som Sex og Politikk arrangerer sammen med EuroNGOs i Oslo 3.-4. november. EuroNGOs er et europeisk nettverk som jobber for å fremme universell tilgang til seksuell og reproduktiv helse og rettigheter (SRHR) verden over. Nettverket består av 22 organisasjoner som jobber innenfor SRHR, og Sex og Politikk er en av disse organisasjonene. Hovedarbeidet til EuroNGOs er å legge til rette for samarbeid ved å generere og dele informasjon og kunnskap, styrke ferdigheter og jobbe frem samlede politiske innspill og tiltak. Deres årlige konferanse har de siste årene blitt holdt i Madrid, Berlin og Brussel, og i år har Sex og Politikk overbevist nettverket at konferansen sammen med EuroNGOs årsmøte for første gang skal holdes i Norge.

Årets konferanse vil fokusere på hvordan sivilt samfunn kan bidra og jobbe videre med den nye utviklingsagendaen post-2015, i tillegg til å fremme tema som har blitt utelatt eller kun marginalt inkludert, med et særlig søkelys på seksuell og reproduktiv helse og rettigheter. Konseptnotatet for konferansen kan leses [her](#).

I tillegg til konferansen 3.-4. november vil det arrangeres en workshop 2. november. Sex og Politikk planlegger også en egen for-konferanse for ungdom 1. november i samarbeid med JURK - Juridisk rådgivning for kvinner. For deltakere til EuroNGOs-konferansen vil det arrangeres en mottakelse i Oslo Rådhus. For mer informasjon om konferansen, påmelding og tilsluttede arrangement, se [her](#). Vi har opplevd stor pågang til årets konferanse og det begynner derfor å bli begrenset med plass – vi råder derfor interesserte til å melde seg på snarest for å være sikret deltakelse!

5. Besøk fra IPMs Leonard Solai

12. mai hadde Sex og Politikk besøk av Leonard Solai fra vår partner [IPM – International Partnership for Microbicides](#). Leonard jobber for IPM i Sør-Afrika, hvor han har ansvar for å øke oppmerksomhet og støtte til utviklingen av microbicides for å beskytte kvinner fra hivsmitte.

Microbicides er medisinske produkt som utvikles med mål om å beskytte mennesker fra hivsmitte ved samleie. Noen microbicides designes for bruk av kvinner, for eksempel gelé, vaginalring og annet, men det kan også være rektale produkt som både menn og kvinner kan bruke.

IPM arbeider for å utvikle microbicides som gjør kvinner i stand til å beskytte seg selv fra hivsmitte, og Leonard administrerer IPMs studie, [The Ring Study](#), en vaginalring som kvinner skal kunne bruke en måned i gangen. Denne ringen inneholder virkestoffet dapivirine, som er et ARV-basert microbicide. ARV er forkortelse for antiretrovirale medisiner, som har potensiale til å bremse formeringen av hivviruset i blodet.

The Ring Study er nå i tredje fase av sin kliniske studie, det vil si at det nå testes for sikkerhet og effektivitet. Totalt er 1.959 kvinner i alderen 18-45 år med på denne studien, som utføres ved seks steder i Sør-Afrika og ett sted i Uganda.

Leonard hadde under sitt besøk i Oslo både møte på Stortinget hvor han møtte Stortingetsrepresentant for Arbeiderpartiet og nestleder for Stortingets SRHR-nettverk, Stine Renate Håheim, i tillegg til et møte med representanter fra norsk sivilt samfunn.

I samarbeid med Sex og Politikk, IPM og IAVI har Stine Renate Håheim i vår sendt et spørsmål til utenriksminister Børge Brende angående Norges satsing på såkalte produktutviklingspartnerskap (PDPs) som arbeider for å utvikle nye vaksiner og legemidler som ikke har et kommersielt marked. Brende ga et faktabasert svar som viser Norges innsats frem til 2015, men ga dessverre ingen tydelige signaler på støtte utover 2015. Norad har engasjert Folkehelseinstituttet for en gjennomgang av de produktutviklingspartnerskap som i dag mottar støtte, og en videre støtte vil baseres på resultat av denne gjennomgangen, samt anbefalinger fra Folkehelseinstituttet. Les hele svaret [her](#).

6. IAVI og #HVAD

Truls Wickholm @TrulsWickholm May 18
Jeg støtter utviklingen av en vaksine mot
AIDS Verden trenger det! #HVAD
#hivvaksine you.tu.be/-wfZKFw2oJs
View translation

18. mai ble HIV Vaccine Awareness Day (HVAD) markert, blant annet på initiativ fra Sex og Politikk partner [IAVI – International AIDS Vaccine Initiative](#). Formålet med markeringen var å øke oppmerksomhet rundt innsatsen for å finne en hivvaksine, og på denne måten hedre de tusener av frivillige, helsepersonell, støttespillere og forskere som sammen jobber for å finne en vaksine.

Aids er fortsatt en enorm byrde for millioner av mennesker verden over, hvor barn mister sine foreldre, samfunn og deres økonomi svekkes. For å få en slutt på aids kreves en global innsats, og vi må fortsette å dedikere oss til denne oppgaven.

Stine Renate Håheim @StineRenate May 18
I support the development of an AIDS vaccine. Because the world still
needs one! #HVAD @saxoppolitikk

Årets HIV Vaccine Awareness Day ble markert med en aksjon på sosiale medier, og vi oppfordret blant annet medlemmer

av Stortingets SRHR-nettverk til å tvitte. Både Truls Wickholm og Stine Renate Håheim fra Arbeiderpartiet tvitret, sammen med flere politikere fra totalt seks europeiske land, samt Prinsesse Marie av Danmark. Det ble i tillegg delt en video som viser ledende forskere og klinikere innenfor hivvaksinefeltet som deler sin optimisme for en vaccine. Denne filmen ble utviklet av IAVI, sammen med en rekke samarbeidspartnere og har blitt sett over 4 800 ganger. Kampanjen på sosiale medier inkluderte Twitter-meldinger og innlegg på Facebook som ble sett nesten 80 000 ganger.

7. Årsmøte

Årsmøte i Sex og Politikk ble avholdt 8. juni. Her ble blant annet ny strategisk plan for perioden 2015-2020 vedtatt, og denne kan leses [her](#). Under årsmøte hadde vi besøk av Berit Austveg, æresmedlem av Sex og Politikk, som fortalte om FN og hvordan seksuell og reproduktiv helse og rettigheter - blir ivarettatt - eller blir angrepet - i de store internasjonale prosessene under FNs paraply - befolkningskommisjonen, kvinnekommisjonen og i diskusjonen om de nye bærekraftige utviklingsmålene.

Vi hadde også besøk av fra vår internasjonale paraplyorganisasjon International Planned Parenthood Federation (IPPF)s Colin Munro. Colin har ledet arbeidet med IPPFs nye strategi og presenterte dette for oss. Strategien kan leses [her](#).

Nytt styre etter årsmøtet består av:

Styreleder:	Johannes Rindal
Nestleder:	Lotte Hernæs
Styremedlemmer:	Ragnhild Nordvik
	Elizabeth Hartmann
	Lars Arnesen
	Siri Bjaarland (SNU)
	Joar Svanemyr
Varamedlem	May Elisabeth Hansen

8. Besøk fra vår palestinske søsterorganisasjon

Den 11. og 12. juni hadde Sex og Politikk besøk av Amina Stavridis, generalsekretær i Sex og Politikks søsterorganisasjon **The Palestinian Family Planning And Protection Association** (PFPPA). Hun besøkte Norge for å snakke om seksuell og reproduktiv helse i FN's nye bærekraftige utviklingsmål.

I forbindelse med Aminas besøk, inviterte Sex og Politikk sammen med Fellesutvalget for Palestina til åpent møte for å høre mer om The Palestinian Family Planning And Protection Associations arbeid. Deltakerne fikk også høre om hvordan arbeidet med seksuell og reproduktiv helse lar seg kombinere med den pågående kampen mot Israels okkupasjon - en kamp som ikke nødvendigvis sees i sammenheng med arbeidet for seksuelle rettigheter og kvinners posisjon i samfunnet. I tillegg presenterte Bjørn Iversen fra Folkehelseinstituttets arbeid med å etablere et **nasjonalt palestinsk folkehelseinstitutt** med blant annet et svangerskaps- og fødselsregister.

9. Hilsen fra Sex og Politikks nye daglig leder Tor-Hugne Olsen

Fra 1. mai har jeg hatt gleden av å lede Sex og Politikks sekretariat. Med bakgrunn fra menneskerettighetsarbeid og arbeid i sosial sektor, særlig med ungdommer og innvandrere, synes jeg Sex og Politikk har målbåret gode forslag til en forbedret politikk på noen av de aller viktigste områdene innen rettighets- og helseområdet, som dessverre er utfordret både i Norge og spesielt internasjonalt. Jeg føler meg derfor veldig beæret og ydmyk over å ha blitt bedt om å lede organisasjonens dyktige sekretariat framover, og håper å kunne bidra til at vi fortsetter å vinne fram i kampen for seksuelle og reproduktive rettigheter (SRHR) både her og ellers i verden. Jeg ser fram til spennende utfordringer med å styrke og utvikle organisasjonen videre.

Høsten vil bli travel med vår store konferanse om seksualundervisning som høydepunkt. Der skal norske og andre lands erfaringer presenteres med sikte på å gi innspill til en ny nasjonal handlingsplan.

Sex og Politikk vil følge statsbudsjettet med interesse, hvor vi spesielt følger utdannings-, helse- og likestillingspostene for å sikre at SRHR blir tatt vare på, både her hjemme og i norsk bistand. Vi vil arrangere en tur til et av Norges nye fokusland for noen av stortingsrepresentantene for å sikre at de ser viktigheten av det arbeidet som gjøres i forhold til disse teamene.

Internasjonalt vil vi også være aktiv i forhold til de viktige prosessene framover, ikke minst i FN hvor et nytt sett med bærekraftsmål skal vedtas i september. Her har vi allerede hatt suksess i forhold til at utdanning, helse og likestilling er foreslått som egne mål, med delmål under helse og likestilling i forhold til SRHR problematikk. Vi ønsker og kjemper fremdeles for bedre tekster med et klarere rettighetsperspektiv, og seksualundervisning og seksuelle minoriteter i teksten. Vi vil imidlertid straks målene er vedtatt hurtig flytte fokuset fra innhold i målene mot implementering og realisering av det som loves.

Vi er derfor stolte over at Sex og Politikk er valgt til å være vertskap for alle de viktigste utviklingsaktørene på SRHR feltet når EuroNGOs holder sitt årsmøte og årskonferanse i november. Konferansen vil være en av de første hvor sivilt samfunn diskuterer implementering av bærekraftsmålene, noe som gjør den spesielt spennende. Konferansen er åpen, men vi har begrenset antall plasser. Informasjon om påmelding finnes ovenfor i nyhetsbrevet. Jeg håper å se mange av dere der.

Dersom du ønsker å følge vårt arbeid mellom nyhetsbrevene som kommer to ganger i året kan du følge min [blogg](#) hvor jeg de fleste fredager poster om et eller flere SRHR tema og hvordan Sex og Politikk jobber med disse.

Vi oppfordrer dere til å følge med på kontinuerlige oppdateringer på [våre hjemmesider](#) og også å følge oss både på [Facebook](#), [Twitter](#) og [Instagram](#)!

God sommer fra alle oss i Sex og Politikk!